

Algorytm diagnostyczny ICD-10 (różnicowanie autyzmu dziecięcego, autyzmu atypowego i zespołu Aspergera).

Proszę wypełnić formularze dla F84.0, F84.1 i F84.5, następnie przejść do tabeli na ostatniej stronie.

Autyzm dziecięcy. F84.0

A. Nieprawidłowy lub upośledzony rozwój wyraźnie widoczny przed 3 rokiem życia w co najmniej jednym z następujących obszarów:		Zaznaczyć wyst. zaburzenie
1)	rozumienie i ekspresja językowa używane w społecznym porozumiewaniu się,	
2)	rozwój wybiórczego przywiązania społecznego lub wzajemnych kontaktów społecznych	
3)	funkcjonalna lub symboliczna zabawa.	
Czy wymienione wyżej zaburzenia występowały przed 3 rokiem życia?		
Tak – przejdź do kolejnego etapu		Nie – nie można rozpoznać autyzmu dziecięcego, jednak przejdź do kolejnego etapu
Czy zaznaczono co najmniej jeden element z części A?		
Tak – przejdź do kolejnego etapu		Nie – nie można rozpoznać autyzmu dziecięcego, jednak przejdź do kolejnego etapu
B.		
1) Jakościowe nieprawidłowości wzajemnych interakcji społecznych :		
a)	niedostateczne wykorzystanie kontaktu wzrokowego, wyrazu twarzy, postawy ciała i gestów do odpowiedniego regulowania interakcji społecznych,	
b)	niedostateczny (odpowiednio do wieku umysłowego i mimo licznych okazji) rozwój związków rówieśniczych, obejmujących wzajemnie podzielane zainteresowania, czynności i emocje,	
c)	brak odwzajemniania społeczno-emocjonalnego, przejawiający się upośledzeniem lub odmiennością reagowania na emocje innych osób, albo brak modulacji zachowania odpowiedniej do społecznego kontekstu, albo słaba integracja zachowań społecznych, emocjonalnych i komunikacyjnych,	
d)	brak spontanicznej potrzeby dzielenia z innymi osobami radości, zainteresowań lub osiągnięć (np. brak pokazywania, przynoszenia lub podkreślania wobec innych osób przedmiotów swego indywidualnego zainteresowania).	
Czy zaznaczono co najmniej dwa elementy z części 1?		
Tak – przejdź do kolejnego etapu		Nie – nie można rozpoznać autyzmu dziecięcego, jednak przejdź do kolejnego etapu
2) Jakościowe nieprawidłowości w porozumiewaniu się		
a)	opóźnienie lub zupełny brak rozwoju mówionego języka, które nie wiążą się z próbą kompensowania za pomocą gestów lub mimiki jako alternatywnego sposobu porozumiewania się (często poprzedzane przez brak komunikatywnego gaworzenia)	
b)	względny niedostatek inicjatywy i wytrwałości w podejmowaniu wymiany konwersacyjnej (na jakimkolwiek występującym poziomie umiejętności językowych), w której zachodzą zwrotne reakcje na komunikaty innej osoby,	
c)	stereotypowe i powtarzające się, idiosynkratyczne wykorzystanie słów i wyrażeń	
d)	brak spontanicznej różnorodności zabawy w udawanie ("na niby") lub zabawy naśladowującej role społeczne.	
Czy zaznaczono co najmniej jeden element z części 2?		
Tak – przejdź do kolejnego etapu		Nie – nie można rozpoznać autyzmu dziecięcego, jednak przejdź do kolejnego etapu
3) Ograniczone, powtarzające się i stereotypowe wzorce zachowania, zainteresowań i aktywności		
a)	pochłonięcie jednym lub licznymi stereotypowymi zainteresowaniami o nieprawidłowej treści i zogniskowaniu, albo jednym lub więcej zainteresowaniami nieprawidłowymi z powodu swej intensywności i ograniczenia, choć nie z powodu treści i zogniskowania	
b)	wyraziście kompulsywne przywiązanie do specyficznych, niefunkcjonalnych czynności rutynowych i rytualizowanych	
c)	stereotypowe i powtarzające się manieryzmy ruchowe, obejmujące albo stukanie lub kręcenie palcami, albo złożone ruchy całego ciała	
d)	koncentracja na cząstkowych lub niefunkcjonalnych właściwościach przedmiotów służących do zabawy (jak: ich zapach, odczucie powierzchni lub powodowanego hałasu czy wibracji)	

Czy zaznaczono co najmniej jeden element z części 3?	
Tak – przejdź do kolejnego etapu	Nie – nie można rozpoznać autyzmu dziecięcego, jednak przejdź do kolejnego etapu
4) Czy zaznaczono w grupach objawów 1, 2 i 3 łącznie minimum sześć objawów? (w tym minimum 2 objawy w punkcie 1 oraz minimum po jednym objawie w punkcie 2 i 3)	
Tak – przejdź do kolejnego etapu	Nie – nie można rozpoznać autyzmu dziecięcego, jednak przejdź do algorytmu dla autyzmu atypowego F84.1
C. Obrazu klinicznego nie można wyjaśnić : <ul style="list-style-type: none"> • innymi odmianami całościowych zaburzeń rozwojowych, • specyficznymi rozwojowymi zaburzeniami rozumienia języka (F80.2) z wtórnymi trudnościami społeczno - emocjonalnymi, • reaktywnymi zaburzeniami przywiązania • zaburzeniem selektywności przywiązania, • upośledzeniem umysłowym (F70-F72) z pewnymi cechami zaburzeń emocji i zachowania • schizofrenią (F20.-) o niezwykle wczesnym początku • zespołem Retta (F84,2) 	
Tak – uzasadnione jest rozpoznanie autyzmu dziecięcego	Nie – nie można rozpoznać autyzmu dziecięcego. Proszę rozważyć alternatywne rozpoznanie wymienione w punkcie C.

Algorytm diagnostyczny ICD-10

Autyzm atypowy. F84.1

1) Czy nieprawidłowy lub upośledzony rozwój staje się wyraźnie widoczny w wieku lat 3 lub później :	
Tak – przejdź do kolejnego etapu	Nie – przejdź do kolejnego etapu
2) Czy zaznaczono co najmniej jeden element z części A algorytmu dla F84.0?	
Tak – przejdź do kolejnego etapu	Nie – nie można rozpoznać autyzmu atypowego, jednak przejdź do kolejnego etapu
3) Czy w grupach objawów 1, 2 lub 3 zaznaczono jakiegokolwiek objawy?	
Tak – przejdź do kolejnego etapu	Nie – nie można rozpoznać autyzmu atypowego, jednak przejdź do kolejnego etapu
Obrazu klinicznego nie można wyjaśnić : <ul style="list-style-type: none"> • innymi odmianami całościowych zaburzeń rozwojowych, • specyficznymi rozwojowymi zaburzeniami rozumienia języka (F80.2) z wtórnymi trudnościami społeczno - emocjonalnymi, • reaktywnymi zaburzeniami przywiązania • zaburzeniem selektywności przywiązania, • upośledzeniem umysłowym (F70-F72) z pewnymi cechami zaburzeń emocji i zachowania • schizofrenią (F20.-) o niezwykle wczesnym początku • zespołem Retta (F84,2) 	
Obraz kliniczny nie spełnia kryteriów autyzmu dziecięcego.	
Tak – przejdź do podsumowania	Nie – nie można rozpoznać autyzmu atypowego, jednak przejdź do algorytmu dla zespołu Aspergera F84.5

Podsumowanie:

- jeśli zaznaczono „Tak” w punkcie 1 algorytmu dla F84.1 oraz „Tak” w punkcie B- 4 algorytmu dla F84.0 można rozpoznać **Autyzm atypowy – nietypowość wieku wystąpienia. F84.10**
- jeśli zaznaczono „Tak” w punkcie A algorytmu dla F84.0 oraz „Nie” w punkcie B- 4 algorytmu dla F84.0, jednak zaznaczono „Tak” w punkcie 3 algorytmu dla F84.1 można rozpoznać **Autyzm atypowy – nietypowość symptomatologii. F84.11**
- jeśli zaznaczono „Tak” w punkcie 1 algorytmu dla F84.1 oraz „Nie” w punkcie 4 algorytmu dla F84.0, jednak zaznaczono „Tak” w punkcie 3 algorytmu dla F84.1 można rozpoznać **Autyzm atypowy – nietypowość zarówno wieku wystąpienia, jak i symptomatologii. F84.12**

Uwaga: Aby rozpoznać autyzm dziecięcy albo atypowy **konieczne** jest stwierdzenie występowania kryterium A.

1. Czy pojedyncze słowa były wypowiedzane w wieku lat 2 lub wcześniej : F84.0 A-1	
Tak – przejdź do kolejnego etapu	Nie - przejdź do kolejnego etapu
2. Czy komunikatywne wyrażenia były w użyciu w wieku lat 3 lub wcześniej : F84.0 A-1	
Tak – przejdź do kolejnego etapu	Nie - przejdź do kolejnego etapu
3. Brak istotnego klinicznie opóźnienia rozwoju czynności poznawczych	
Tak	Nie
Jeśli zaznaczono „Tak” w punktach 1 oraz 2 oraz 3 – przejdź do kolejnego etapu	Jeśli w punkcie 1 lub 2 lub 3 zaznaczono „Nie” – rozważ inne rozpoznanie, jednak przejdź do kolejnego etapu
4. Czy umiejętność pomagania sobie, zachowanie adaptacyjne i zaciekawienie środowiskiem w okresie pierwszych trzech lat było na poziomie odpowiadającym rozwojowi intelektualnemu	
Tak – przejdź do kolejnego etapu	Nie – rozważ inne rozpoznanie jednak przejdź do kolejnego etapu
5. Czy występują jakościowe nieprawidłowości w zakresie wzajemnych interakcji społecznych (kryteria F84.0 B-1)	
Tak – przejdź do kolejnego etapu	Nie – nie można rozpoznać Zespołu Aspergera, jednak przejdź do kolejnego etapu
6. Czy pacjent przejawia niezwykle nasilone, wyizolowane zainteresowania albo ograniczone, powtarzające się i stereotypowe wzorce zachowania, zainteresowań i aktywności (kryteria jak dla autyzmu F84.0 B-3, jednak mniej celowe byłoby włączenie do nich manieryzmów ruchowych, albo koncentracji na cząstkowych lub niefunkcjonalnych elementach przedmiotów służących do zabawy).	
Tak – przejdź do kolejnego etapu	Nie – nie można rozpoznać Zespołu Aspergera, jednak przejdź do kolejnego etapu
Zaburzenia nie można traktować jako <ul style="list-style-type: none"> • innej z postaci całościowych zaburzeń rozwojowych, • prostej schizofrenii (F20.6), • zaburzenia typu schizofrenii (schizotypowego, F21), • zaburzeń obsesyjno-kompulsyjnych (F42.-), • osobowości anankastycznej (F60.5), • reaktywnego lub nieselektywnego zaburzenia przywiązania w dzieciństwie (F94.1 lub F94.2, odpowiednio) 	
Tak – przejdź do podsumowania	Nie – nie można rozpoznać zespołu Aspergera, Przejdź do tabeli poniżej.

Różnicowanie	F84.0 punkt A		F84.0 punkt B-1		F84.0 punkt B-3		F84.0 punkt B-4		F84.1 punkt 1		F84.1 punkt 3		F84.5 Punkt 3		F84.5 Punkt 4	
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
Autyzm atypowy – nietypowość wieku wystąpienia F84.10							X		X							
Autyzm atypowy – nietypowość symptomatologii F84.11	X							X			X					
Autyzm atypowy – nietypowość zarówno wieku jak i symptomatologii F84.12								X	X		X					
Zespół Aspergera F84.5		X Punkt A-1	X		X								X		X	

Opracował dr n. med. Dariusz Mazurkiewicz (kontakt: mazurkiewicz@post.pl)

Na podstawie :

„Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Badawcze kryteria diagnostyczne”
Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Vesalius”

Institut Psychiatrii i Neurologii, Kraków – Warszawa - 1998